№ 173
შაბათი, 13 აგვისტო 1894

1877—1894

იკორია

№ 173
შაბათი, 13 აგვისტო 1894

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.

ბიბლიოთეკა
ეროვნული

გაზეთის ღირს:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
0	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

გაზეთის დასაბეჭდად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიქმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას.

ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ—16 კაპ. მეოთხეზედ—8 კაპ.

დამზღვეველი საზოგადოება „იაკორი“
(ღუზა)
უმაღლესად დამტკიცებული 1872 წელს.

რომელსაც მირითადი თანხა **2,500,000** მან. აქვს, გარდა სათადარიგო ფულისა.

დაზღვევა სიცოცხლისა.

ამით აცხადებს, რომ მის მიერ მიიღება დაზღვევა სიცოცხლისა განსაკუთრებითი სასარგებლო პირობებით იმ შემთხვევისათვის, როცა შრომა ადარ შეეძლებათ. დაზღვეულს მონაწილეობა ექნება აგრეთვე საზოგადოების მოგებაში.

დაზღვევა ცეცხლისაგან.

მიიღება ყოველნაირი მოძრავისა და უძრავის ქონების დაზღვევა ცეცხლისაგან აგრეთვე ზღვით-მდინარით და ხმელეთით წასაღ-წამოსაღების საქონლისა.

წესები, პირობები წერილობითი და სიტყვიერი მოლაპარაკება განეზიარება მსურველს ტფილისის საზოგადოების გამგეობაში, რომლიც დადგენილია კავკასის მხრისათვის და იმყოფება ბარონის ქუჩაზე, კალოუბნელის სახლში, ანუ თვით საზოგადოების აგენტის ალექსანდრე პეტრეს ძის ზავრიევისაგან, რომელიც დგას ველიამინოვის ქუჩაზე № 2. (50—1234—38)

ამით ვაცხადებ, რომ ქუთაისის საოთავად-აზნაურო სკოლაში მისაღები ეგზამენები დაიწყება 25 მარიამობის თვეს. პირველ განყოფილებაში მოსწავლეები მიიღებიან უეჭველად ხოლო ისინი უნდა იყვნენ 7 ან 8 წლისა. სწავლა დაიწყება პირველ ენკენისთვეს

ინსპექტორი სკოლისა ვ. ყიფიანი.

(3—3—2)

ფელეტონი

ნაწყვეტი

ნუ გგონია, მზეო ჩემო,
ჩემებრ სხვამაც შეგეყაროს:
ბაჯაღერთოს, თაყვანი გცეს,
გალხინოს და გინკარაოს;
ნუ გგონია, ჩემებრ ვინმე
შენთვის მოგკვდეს, ტრფიალ ჭაბუროს,
ანამიდგომს ცხოვრებასა,
კარგ-უკეთესად გადგეფაროს!..

დ. მარხანელი

წერილი მეგობართან

ძმაო სვიმონ!

მემდური: „რას გაჩუმებულხარო“. მე თითონ დიდი ხანია მსურს შენთან გამოლაპარაკება, მაგრამ რას იზამ, როდესაც საბაასოდ ერთი თავისუფალი წამიც არა გრგებია წილად. იქნება ბეგრჯელაც გინდა მეგობართან გულით გამოლაპარაკება, მაგრამ ძალაუნებურად ემონები ბედს... შენ მწერ, რომ დიდი ცვლილება მოხდა ჩვენს ტურფა საქართველოში: იგი თითქოს გამოერკვია ხანგრძლივის ძილიდან, შეიშმუშნა, სიცოცხლის ფერი დაედოო; თვით მიეარდნილი პროვინციალიკ-კი ეხლა მოძრაობაშია და მიისწრაფება ბედნიერებისკენ, რომელიც ყველამ იგრძნო, მოსწყურდა და აი ამის მოსაპოვებლად ჰმოძრაობს შენი ტურფა მამულიო. ყოველ კუთხიდან მოგესმის სასიამოვნო ამბები: სკოლა დავაარსეთ, სამკითხველო გავმართეთ; სკოლა არა გვაქვს, ხალხსკი გულით უნდა მისი დაარსება, სამწუხაროდ, მოთავე არა გვყავ!, მოდით, მოთავედ გაგვიხდითო; სამკითხველოს გასამართავად ფული შეეკრიბეთო; წარმოდგენებს ვმართავთ ამავე სკოლებისა და სამკითხველოების სასარგებლოდ; ჩვენის წარმოდგენების კეთილს აზრს ხალხი თანაუგრძნობს, არასა ჰზოგავს და ყოველთვის სიამოვნებით ესწრებაო. ეს ამბები მოისმის სულ გარდახვეწილის კუთხეებიდან და ჩვენ დედა-ქალაქზედ რაღა ბევრი გელაპარაკო. ამასთან ერთი სული ახალი—მესამე დასიც დაგვებადა სამშობლოს მოღვაწედ; ამ დასს თავისი პროგრამმა აქვს და ყველაფერს ძველს უარს ჰყოფსო“.

შენ გულ-კეთილი ხარ, მეგობარო! მოგწონს შენი მამულის აზროვნების ნაკლოვანებანი, ამ ბ-ნ. ნიკიტინის მიერ ნათარგმნი „კრებული“ უცხო მწერლების პაწია მოთხრობებისა (პირველი წიგნი). ამ წიგნში მოქცეულია თორმეტი მოთხრობა ა. დოდესი, ე. რიკარროსი, კატულ მენდესისა, სენკევიჩისა და სხ. წიგნი შეიცავს სულ 68 გვერ ს და ჰღირს სამი შაური.

*** ცხინვალი. ეს სამი ოთხი დღეა, რაც ფილოქსერის მუშებმა მუშობაზედ ხელი აიღეს და დღეს-კი სამს აგვისტოს, გიმეზაურნენ კიდეც 30 კაცი იმერეთისკენ. მიზეზი საქმის თავ-დანებებისა ის არის, რომ თვრამეტის მანეთის მაგიერ თხუთმეტზედ მეტს არ გვაძლევენო.

*** ს. ჯალა (ზემო იმერეთი): ამ-ს წინად თქვენს გაზეთში იყო დაბეჭდილი, ჭალიდგან მოწერილი კორესპონდენცია გარსევან აბაშიძის სახლის დაწვის შესახებ და ახლაც ამ გვარივე ამბავი უნდა მოგწეროთ: ოც-დაშვიდს ივლისს, ღამით ვიღაც ბოროტ-მომქმედმა ცეცხლი წაუკიდა ჭალაში მცხოვრებ ახნაურ სვიმონ აბაშიძის წისქვილს, რომელიც მდინარე ყვირილაზეა. ამ დროს მეწისქვილეს წისქვილში თურმე ეძინა და სანამ წისქვილის შენობის ერთს კუთხეს კარგად არ მოედო ცეცხლი, მანამდინ ვერაფერი გაიგო. როცა ხმელს ფიცრებს ცეცხლი ისე მოედო, რომ ტაკაანი დაიწყო, მაშინ გამოეღვიძა თურმე მეწისქვილეს, წამოვარდა შეშინებული და ყვირილი მორთო, მიშველეთ, დავიწვიო. ამ ყვირილზე მიეშველნენ მეზობლები, წისქვილის წყლის შემწეობით ჩქარა

*** გუშინ წინ ბოხარჯიანცის თამბაქოს ქარხნის მუშები დასთანხმდნენ ქარხანაში მუშობას, მაგრამ თვით ბოხარჯიანცმა გადაჭრილი უარი უთხრა, არ მიგიღებთო. მუშებმა ქარხანასთან თავი მოიყარეს და იქიდგან წავიდნენ პოლიციმეისტერთან სათხოვნელად, ძალა დაატანეთ ბოხარჯიანცს და მოაცემინეთ ის ფული, რომელიც ბოხარჯიანცმა ჩვენი ნამუშავრიდგან შეაგროვო. ბოხარჯიანცმა ყველაფერზედ უარი სთქვა და არც იმ შეგროვილ ფულებს უბრუნებს, რომელიც 1000 თუმანზედ მეტს შეადგენს, დაბატიმრებული არუთინოვი, რომელიც ბოხარჯიანცს წინაამღდგომი მეთაურად მიაჩნია, გუშინ განთავისუფლეს. ქარხანაში მუშობა შესდგა. უსაქმოდ 400 კაცამდეა დარჩენილი. („ნოვოე ობზრ.“).

*** ამას წინად ტფილისის ვაჭარს არტემ ალიხანოვს 400 მან. და სხვა ნივთეული რომ მოჰპარეს, დამნაშავე აღმოჩნდა ტფილისის მცხოვრებელი ნიკოლოზ ჯანგავაძე, რომელიც პოლიციის მოხელემ ოსიფოვმა უკვე შეიპყრო. დამნაშავემ თავისი დანაშაული აღიარა.

*** 11 მარიამობის თვეს ავჭალის ქუჩაზე

ახალი ამბავი

*** როგორც შევიტყეთ, კავკასიის ადგილობრივ მსროლელ ბრიგადის უფროსი გენერალ მაიორი თავადი ალ. ა. ბარიატინსკი დანიშნულ იქმნება ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორის თანაშემწეთ, გენერალ-მაიორის თავადის ნ. ერისთავის მაგიერად.

ბელეტონი

ნაწყვეტი

ნუ გგონია, მზეო ჩემო,
ჩემებრ სხვამაც შეგეყაროს:
ბაჯაღერთოს, თაყვანი გცეს,
გალხინოს და გინკარაოს;
ნუ გგონია, ჩემებრ ვინმე
შენთვის მოგკვდეს, ტრფიალ ჭაბუროს,
ანამიდგომს ცხოვრებასა,
კარგ-უკეთესად გადგეფაროს!..

დ. მარხანელი

წერილი მეგობართან

ძმაო სვიმონ!

მემდური: „რას გაჩუმებულხარო“. მე თითონ დიდი ხანია მსურს შენთან გამოლაპარაკება, მაგრამ რას იზამ, როდესაც საბაასოდ ერთი თავისუფალი წამიც არა გრგებია წილად. იქნება ბეგრჯელაც გინდა მეგობართან გულით გამოლაპარაკება, მაგრამ ძალაუნებურად ემონები ბედს... შენ მწერ, რომ დიდი ცვლილება მოხდა ჩვენს ტურფა საქართველოში: იგი თითქოს გამოერკვია ხანგრძლივის ძილიდან, შეიშმუშნა, სიცოცხლის ფერი დაედოო; თვით მიეარდნილი პროვინციალიკ-კი ეხლა მოძრაობაშია და მიისწრაფება ბედნიერებისკენ, რომელიც ყველამ იგრძნო, მოსწყურდა და აი ამის მოსაპოვებლად ჰმოძრაობს შენი ტურფა მამულიო. ყოველ კუთხიდან მოგესმის სასიამოვნო ამბები: სკოლა დავაარსეთ, სამკითხველო გავმართეთ; სკოლა არა გვაქვს, ხალხსკი გულით უნდა მისი დაარსება, სამწუხაროდ, მოთავე არა გვყავ!, მოდით, მოთავედ გაგვიხდითო; სამკითხველოს გასამართავად ფული შეეკრიბეთო; წარმოდგენებს ვმართავთ ამავე სკოლებისა და სამკითხველოების სასარგებლოდ; ჩვენის წარმოდგენების კეთილს აზრს ხალხი თანაუგრძნობს, არასა ჰზოგავს და ყოველთვის სიამოვნებით ესწრებაო. ეს ამბები მოისმის სულ გარდახვეწილის კუთხეებიდან და ჩვენ დედა-ქალაქზედ რაღა ბევრი გელაპარაკო. ამასთან ერთი სული ახალი—მესამე დასიც დაგვებადა სამშობლოს მოღვაწედ; ამ დასს თავისი პროგრამმა აქვს და ყველაფერს ძველს უარს ჰყოფსო“.

შენ გულ-კეთილი ხარ, მეგობარო! მოგწონს შენი მამულის აზროვნების

*** ბ-ნ. ნიკიტინის მიერ ნათარგმნი „კრებული“ უცხო მწერლების პაწია მოთხრობებისა (პირველი წიგნი). ამ წიგნში მოქცეულია თორმეტი მოთხრობა ა. დოდესი, ე. რიკარროსი, კატულ მენდესისა, სენკევიჩისა და სხ. წიგნი შეიცავს სულ 68 გვერ ს და ჰღირს სამი შაური.

*** ცხინვალი. ეს სამი ოთხი დღეა, რაც ფილოქსერის მუშებმა მუშობაზედ ხელი აიღეს და დღეს-კი სამს აგვისტოს, გიმეზაურნენ კიდეც 30 კაცი იმერეთისკენ. მიზეზი საქმის თავ-დანებებისა ის არის, რომ თვრამეტის მანეთის მაგიერ თხუთმეტზედ მეტს არ გვაძლევენო.

*** ს. ჯალა (ზემო იმერეთი): ამ-ს წინად თქვენს გაზეთში იყო დაბეჭდილი, ჭალიდგან მოწერილი კორესპონდენცია გარსევან აბაშიძის სახლის დაწვის შესახებ და ახლაც ამ გვარივე ამბავი უნდა მოგწეროთ: ოც-დაშვიდს ივლისს, ღამით ვიღაც ბოროტ-მომქმედმა ცეცხლი წაუკიდა ჭალაში მცხოვრებ ახნაურ სვიმონ აბაშიძის წისქვილს, რომელიც მდინარე ყვირილაზეა. ამ დროს მეწისქვილეს წისქვილში თურმე ეძინა და სანამ წისქვილის შენობის ერთს კუთხეს კარგად არ მოედო ცეცხლი, მანამდინ ვერაფერი გაიგო. როცა ხმელს ფიცრებს ცეცხლი ისე მოედო, რომ ტაკაანი დაიწყო, მაშინ გამოეღვიძა თურმე მეწისქვილეს, წამოვარდა შეშინებული და ყვირილი მორთო, მიშველეთ, დავიწვიო. ამ ყვირილზე მიეშველნენ მეზობლები, წისქვილის წყლის შემწეობით ჩქარა

*** გუშინ წინ ბოხარჯიანცის თამბაქოს ქარხნის მუშები დასთანხმდნენ ქარხანაში მუშობას, მაგრამ თვით ბოხარჯიანცმა გადაჭრილი უარი უთხრა, არ მიგიღებთო. მუშებმა ქარხანასთან თავი მოიყარეს და იქიდგან წავიდნენ პოლიციმეისტერთან სათხოვნელად, ძალა დაატანეთ ბოხარჯიანცს და მოაცემინეთ ის ფული, რომელიც ბოხარჯიანცმა ჩვენი ნამუშავრიდგან შეაგროვო. ბოხარჯიანცმა ყველაფერზედ უარი სთქვა და არც იმ შეგროვილ ფულებს უბრუნებს, რომელიც 1000 თუმანზედ მეტს შეადგენს, დაბატიმრებული არუთინოვი, რომელიც ბოხარჯიანცს წინაამღდგომი მეთაურად მიაჩნია, გუშინ განთავისუფლეს. ქარხანაში მუშობა შესდგა. უსაქმოდ 400 კაცამდეა დარჩენილი. („ნოვოე ობზრ.“).

*** ამას წინად ტფილისის ვაჭარს არტემ ალიხანოვს 400 მან. და სხვა ნივთეული რომ მოჰპარეს, დამნაშავე აღმოჩნდა ტფილისის მცხოვრებელი ნიკოლოზ ჯანგავაძე, რომელიც პოლიციის მოხელემ ოსიფოვმა უკვე შეიპყრო. დამნაშავემ თავისი დანაშაული აღიარა.

*** 11 მარიამობის თვეს ავჭალის ქუჩაზე

ეკლესიოლოგია

ს. კარალეთი. წრეგანდელს წელიწადს მოსავლით ვერ დაიკვეხებს ჩვენი სოფელი. დღიურზედ საშუალო რიცხვით გამოსავალი ორ ურემ ნახევარი ყანა დგებოდა (150 ძნა) და ხუთ კოდამდის პირნახული გამოდიოდა (25 ფუთამდე). ვერაფერი სანუგეშოა!.. ამისი მიზეზი განუწყვეტელი გვალვები იყო ტ ალმოსავლეთის ცხელი სიო, რომელიც მთელს ზაფხულს მოსისინებს. ამ სიცხეებმა აშუშეს და აფშრუკეს მოსავალი და ნაგვიანევი ხომ გაატიალეს. ეხლა ჩვენში გაცხარებული კალოობაა.. პირნახული სუფთა გამოდის. კალოობა წრეულს ადრე დაიწყეს, ჯერ ერთი ადრე შემოვიდა მოსავალი და მეორეც საზრდო დაალდა ბეგრს. რადგანაც ჩვენი ქკეყანა სარწყავია, მშვენიერი სიმინდები გვიდგია და იმედი იმისი-ღა გვაქვს. სიმინდს-კი პურზედ მეტსა ვთესავთ, რადგან მეტი გამოსავალი აქვს. ეს არის ლობიო გაწყვა სიმინდებში, შიგ ჩაიკარგა... სხვა პირნახულებში კიდევ ფეტვი მოგვყავს და იმასაც ჯერ კარგი პირი უჩანს.

სიმინ კეელიშვილს დუქანი გაუტეხეს და 108 მან. ნივთეული გაიტანეს. დამნაშავენი სოლომონ მელქონოვი და ვალი-ბაბაზ-ოღლი შეიპყრეს და ზოგი მოპარული ნივთი უპოვნეს.

*** ამავე დღეს იოსებ შაბლუმოვმა პოლიციაში გამოაცხადა, რომ სახლის ღია ფანჯრიდგან 153 მან. მომპარესო.

*** 12 ამ თვისას ძველს ნავთლულის ქუჩაზე პოლიციელმა ახლად დაბადებული მიგდებული ბავშვი იპოვნა. ბავშვი საბებიო ინსტიტუტში გაჰგზავნეს.

ეკლესიოლოგია

ს. კარალეთი. წრეგანდელს წელიწადს მოსავლით ვერ დაიკვეხებს ჩვენი სოფელი. დღიურზედ საშუალო რიცხვით გამოსავალი ორ ურემ ნახევარი ყანა დგებოდა (150 ძნა) და ხუთ კოდამდის პირნახული გამოდიოდა (25 ფუთამდე). ვერაფერი სანუგეშოა!.. ამისი მიზეზი განუწყვეტელი გვალვები იყო ტ ალმოსავლეთის ცხელი სიო, რომელიც მთელს ზაფხულს მოსისინებს. ამ სიცხეებმა აშუშეს და აფშრუკეს მოსავალი და ნაგვიანევი ხომ გაატიალეს. ეხლა ჩვენში გაცხარებული კალოობაა.. პირნახული სუფთა გამოდის. კალოობა წრეულს ადრე დაიწყეს, ჯერ ერთი ადრე შემოვიდა მოსავალი და მეორეც საზრდო დაალდა ბეგრს. რადგანაც ჩვენი ქკეყანა სარწყავია, მშვენიერი სიმინდები გვიდგია და იმედი იმისი-ღა გვაქვს. სიმინდს-კი პურზედ მეტსა ვთესავთ, რადგან მეტი გამოსავალი აქვს. ეს არის ლობიო გაწყვა სიმინდებში, შიგ ჩაიკარგა... სხვა პირნახულებში კიდევ ფეტვი მოგვყავს და იმასაც ჯერ კარგი პირი უჩანს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აგერა ოთხი ხუთი წელიწადია, აღარ მოგვყავს ერთი სასარგებლო მცენარე, სელი. კაი წყარო იყო იგი ჩვენთვის და არ ვიცით რად მოგვეკარსო. ამ ოთხ წელიწადში რამდენჯერ დავთესეთ, მაგრამ არა და არ მოვიდა. გვარჩიეს თესლი გამოგვეცვალა, ჩვენც ვიყიდეთ გორში, დავთესეთ წრეულ და არ მოვიდა. დიდს დავალებას გაგვიწევდა ამ საქმის მცოდნე, რომ „ივერიის“ შემწეობით შეგვატყობინებდეს რასმე.

ანეული ძრიელ ცოტა დავხარნით. მიზეზი კიდევ სიცხეები იყო, რომელმაც თურქული გაუჩინა ხარკამეჩს და ოთხად მოკაკვა წელში. რა გვექნა თუ რამდენსამე დღეში არ ჩაგვეშალა. ეხლა ვაი-ვაგლახით ვლეწავთ მიფეთქილის საქონლითა...

დიდს სანუგეშო ყოფაში არც ვენახებია. ყურძენი ცოტა ასხია. რაც შეეხება ხილს, როგორც უმეტეს ნაწილ ქართლისაში, ისე ჩვენშიაც, ორ გვარი ბუზუნაძეა ჭიის (Tropinata hirta და Oxythirea sticti) წერა გახდა და მოგვაკლდა ეს წყაროც. აპრილს აქეთ გაუჩნდა ეს ჭია და გაიცა, მხოლოდ ზოგან ჭაობებიან ადგილების ახლო ზღარბა ხეები ვაშლისა დაუზიანებლად.

ამ გვარის ეკონომიურის მდგომარეობის მიუხედავად, დიდმა ხარჯმაც ახლა გვიდარილა. აგერ ერთი თვეა „ბორჩიკები“ დადიან სოფლად და ჭკრეფენ ფოსტის ფულს და რადგან უფულობაა, ზოგისა ხალიჩა გააქვთ, ზოგის ფარდაგი, ქვაბი, ცული და სხვა. მიკვირს ამ დროს რათა ჭკრეფენ, როცა კვლავ ჭირნახულის შემოსავლის შემდე აუკრეფიაო!.. იმედია ბ-ნი მაზრის უფროსი ერთ თვეს მაინც მოგვცემს ვადას, რომ აქეთ-იქით მივდგეთ.

როგორც მოგეხსენებათ, ქართლში „ბორაბები“ ამოირჩიეს, ნეტა რადა!.. ასე ამობენ, ჯერ არ დაუმტკიცებიავთო და იმიტომ არას ვაკეთებთო. ამის გარჩევაში არ შევალთ დაუმტკიცებიათ თუ არა, ამას-კი ვიტყვით, რომ ერთი გარემოება უნდა მიიღონ სახეში: როგორც ჩვენს სოფელში, ისე ბევრგან სხვაგან ქართლში რუების კეთება-გამოყენანა ორი-სამი კვირა უნდებიან. იკით მერე რადის აკეთებენ? როცა საჭიროა რწყვა და ვენახში საქმე... ამას ვერავინ მიმხვდარა, რომ ან შემოდგომის თავისუფალი დროთი ისარგებლონ ან ადრე პირველ გაზაფხულზედ...

წრეულ რუებზედ ორს-სამ კვირას მოვკლდით.

სიმამოვნებით უნდა აღვნიშოთ, რომ აგერ ხუთი-ექვსი წელიწადია სოფელი თითქოს ისე აღარ მისდევს მკითხავებსა და სოფლელ არა ექიმებს. ავადმყოფი, თუ ღარიბი არ არის და ორიოდე გროში მოეპოვება, მაშინვე გორში უნდა გაგზავნოს და „აფთიაქას“ წამალი მოატანინოს... სულ ღარიბი-კი უშემწეოდ კვდება და ისევ ძველებურს ზნესა და ჩვეულებას მისდევს, როგორც ადვილსა და ხელ-მისაწვდომს. აი დეზინფექციისა და სენისაგან თავის დაღწევისა რა წამალი სკოდნია ჩვენებურს. ერთს ოჯახში წრეულ სამ-სამი ადამიანი გარდაიცვალა ᲔᲞᲘᲥᲘᲛᲘᲐ და უშემლოდ რაღაც სენით... მესამეს როცა ასაფლავებდნენ, როცა ცხედარი ჩასვენეს კუბოში, მღვდელ-დიაკვანი გარეთ კარებთან დააყენეს და იმ ქვეყნად გამზადებული კუბო სამჯერ მიახეთქეს ფეხებით კარებს ამ სიტყვებით: „შენი ფეხი მძიმე იყოსო!..“ რაფდენი ხანია, თურმე არწმუნებს მამა გიორგი, აქაური მოძღვარი, რომ ეს ცრუ მორწმუნებაა, მაგრამ ვერას გაზდარა... ეს ჩემი თვალითა ვნახე და გამიკვირდა!..

ჩვენში აღდგომის შემდეგ ყოველს ორშაბასთ უქმობენ ქერების გაკრამდე, რომ სეტყვა არ მოუვიდეთ; ამისათვის მეუქმეები ჰყავთ დაყენებული (აღლახმა უწყის კი ვინ დააყენებს ხოლმე იმათ, მგონი თითონა დგებიან!) ოთხო-ოთხი ღონიერი, ჩაცხმული ბიჭი, რომლებსაც აყალ-მაყალის ატეხით ცალი არა ჰყავთ. კვირა-ორშაბათს კომპლეთით ადი-ჩამოდიან სოფლად და ვენახებში. აგერ ვითომ უქმის გამტეხი დაინახეს, ისეთი, რომელიც იმათ ოხტში ვერ მოვა... ეჰ, უქმე გაგიტეხიაო. მაშინვე

მეჯვრისხევიც ხომ ისეთივე სოფელია ჩვენის საქართველოსი, როგორც სხვები, და აქაური ინტელიგენტებიც ისეთივენი არიან, როგორც სხვა სოფლებისა! თითოეული ამათგანი რომ შევგზავნოთ მეჯვრისხევის სკოლაში, უეჭველად იმასვე იტყვიან, რასაც სხვა სკოლების შეგირდების შესახებ ამბობენ. ჩვენს გაოცებას და სიამოვნებას საზღვარი აღარა ჰქონდა, როდესაც დავინახეთ, ჩვენის ყურით გავიგონეთ, რა მშვენივრად კითხულობდნენ, სწერდნენ ქართულ-რუსულს სოფლის პატარა ბიჭუნებია.

ახლა ვიკითხოთ: რა შეჰმატა, რა ცვლილება მისცა სკოლამ ს. მეჯვრისხევს მთელ ამოდენა ხნის განძვლობაში? ამის პასუხი, ვგონებთ, საზოგადო იყოს. უმჯობესი იყო ამ ახალის, და თუნდაც ძველის, ინტელიგენტებისთვის გასასაუთრებელი ყურაღღება მიექციათ ბ-ნ წინამძღვრიშვილის მოქმედებისთვის და გაეცნოთ იმისი სკოლა, რომელიც უამათ სამკითხველოდ კითხვის ცოდნასაც აძლევს კაცს, კითხვის სურვილსაც, მუშაობის ცოდნასაც და ბედნიერებასაც. მაგრამ ეს ბედნიერების ახალი მქადაგებელნი ისევ დავრდომილთ გა-

---

მკლავებიან: 95 მ. ხომ საწყალს, შეუძლო კაცს უნდა მოხმარებოდა გაპირვების დროს? მეჯვრისხევის ინტელიგენტები-კი თავიანთ სურვილის დასაკმაყოფილებლად ამზადებენ ამ ფულს. მაინც კაცი თავისთვის უფრო სცდილობს, ვიდრე სხვისთვის; ის საქველ-მოქმედო წარმოდგენებიც მხოლოდ იმავ კერძოობის დასაკმაყოფილებლად, გასართობად იმართება და არა წრფელის გრძნობით... რაღა გითხრა, ჩემო სვიმონ! ცხოვრებას დაფზედ ყველას გული ასცმუკვია და სცეკვავენ. ცეკვა-კი ხომ გვარიანიც არის და უგვაროც.

«მესამე დასიც დაგვებადაო». ვინ იცის, იქნება მართლა მესამეც იყოს, მაგრამ მარტო მესამეობა როდი იძლევა ნუგეშს, ის როდია საკმარისი, რომ ყველაფერი უარ ვყოთ. როდესაც ერთს ვიწუნებთ, ამის ადგილს უკეთესს ვეუმობთ. ახალმა დასმა უარ-ჰყო ჩვენი ძველები, მაგრამ სამაგიერო რა დაჰბადა? არაფერი და ვერც დაჰბადავს. ძველებს მტკიცედ ჰქონდათ შეგნებული, გარკვეული თავის მოქმედების საგანი და თამამად გაუმკლავდნენ მტერს — ბატონ-ყმობის ჩირქს. ამ ბრძოლაში საკმაო იყო მარტო სიტყვაც, რომლის კვალიც

ნარბევ-ნურბევს გამოიტანენ და იქვე დუქანში მიარბენინებენ... დალევენ... გასცდებიან... მოვლენ და მერე პატრონს ეტყვიან ამა და ამ ფასშია „დარჩიასთან“ ან „გვიტასთან“ (მედუქნეები არიან) დგარავებული შენი ნივთიო, წადი და დაიხსენიო. რო საქმე საჩივარზედ მივარდეს, არა ერთი ინიციებს თავის ნივთებს, მაგრამ „სოფლის ძლიერთან“ რას გახდები!..

ცოტა დუქნებზედაც, თუმცა აგერ სამი წელიწადია სოფლმა დაადგინა დუქანი აღარ იყოსო, მაგრამ ზოგიერთ „სურიელთა“ დაპატიჟებითა და სურვილით ისევე თარეშობენ... დუქანი-კი ხომ მოგეხსენებათ რა არის სოფელში...

მზე—ᲙᲐᲑᲣᲙᲘ

ᲪᲮᲘᲜᲕᲐᲚᲘ, 1 აგვისტო. ეს ერთს თვეზედ მეტია, რაც ცხინვალელ მკვიდრთა და დროებით შემოსულ მცხოვრებთა შორის დაუსრულებელი აყალმაყალია. საქმე იმაში გახლავთ, რომ მკვიდრნი შემოსულთ ხარჯსა სთხოვენ და შემოსულნი-კი იმას ეუბნებიან: ჩვენ ჩვენს კვეყანაში ხარჯსაც ვიძლევთ და ბორჯსაცა და თუ რასმე ვხდილობთ დღეს, იმასაც ჩვენის ნება-ყოფლობით და არა თქვენის ძალ-მომრეობითაო. რასაკვირველია, ცხინვალელებმა „მოთრეულთაგან“ ასეთი კადნიერი სიტყვები იუკადრისეს და თხებივით ამწყვდიეს რამდენიმე ერთად და თითო-თითო ცალკე. ეს შეურაცხყოფა ვერ აიტანეს და საჩივრით მიჰმართეს ბ-ნ გუბერნატორს, რომელსაც სთხოვდნენ, თუ მართლა კანონია ათ ალაგას გატყავდეს კაცი, გვიბძანეთ და კანონის წინააღმდეგი არც ჩვენ შეგვიძლიანო. გიგიეს თუ არა ეს ამბავი ცხინვალელებმა, ნახირი შეჰყარეს ჩაფრებისა, ჩამოუარეს და ვინც-კი ნებით არ მისცა, წაართვეს რაც-კი ხელთ მოუხვდათ, ხალიჩა, ფარდაგი, ჩოხები, თოფი, ბამბაზია, ტაᲛᲢი (სპილენძისა დიდი) და ეს ნადავლი დააგიროვეს აუტანელის სარგებლით. ეს ამბავი ახალი არ გეგონოთ, მკითხველო, ცხინვალის დაარსებიდგან

დღევანდლამდის მოსდევს ჩვენს ცხოვრებას და ძველეა-მოსილ მაშინდელ მეომართ აქამდის პატივით იხსენიებდა შთამომავლობა და კიდეც უნდა იხსენიებდეს მოვალეობის კეთილად შესრულებისათვის. დრომ „გაიარა, გარემოებამ ყველა შესცვალა და ბრძოლის ველზედ სიტყვამ ველარა გაა-წყო. რა უსაქმოდ. საქმე კი ერთობ ძნელია, მეტადრე იმათთვის ვინც არც-კი იცის ვისთან და როგორ ისაქმოს.

,,ხიდია ჩატეხილი, ხიდია ჩატეხილი თავად-აზნაურთა და გლეხთა შორისო“, გაიძახის ის (ოთარაანთ ქვრივის ავტორი). აქ დიდი სიმრუდეა. ცხოვრებაში ბევრი მოვლენაა, რომელიც ჩვენ, ჩვეულებრივ მომაკვდავთათვის, გაუგებარ სიიდუმლოებად რჩება, მაგრამ კეცო-არჩილების მსგავსი ტიპების შენიშვნა თვით გლეხთა წოდებაშიაც, როგორც ,,გიორგების“ თავად-აზნაურთა შორის—არავისთვის არავითარს სიიდუმლოებას არ უნდა შეადგენდესო“. („კვალი № 22—94 წ.) ამ სიტყვებს გვეუბნება მესამე დასის უპირველესი წევრი. დიახ, ჩვენთვის — „ჩვეულებრივ მომაკვდათათვის“ კეკსო-არჩილები და გიორგები სიიდუ-

---

ლოებას „არ უნდა შეადგენდნენ“, მაგრამ როცა პირველების მეორესთან დამოკიდებულება მაინც სიიდუმლოებას შეადგენს, ჯეროვანი ყურადღება უნდა იყოს მიქცეული. „აწინდელი ცხოვრების ახალმა მიმდინარეობამ უკვე ამოსილა, გაასწორა ყოფილი ჯურღმულეიო“. ნეტა ეს გასწორება სად შენიშნა ახალმა დასმა, რომელსაც დაჰვიწყებია, რომ დღეს ჩვენ ქალაქი აღარა გვაქვს; ჩვენი ქალაქი ევროპას დაუმახინჯებია და იგი გადაყლაპვას უქადის; ჩვენი ავ-კარგი, ჩვენი ვინაობა-კი მხოლოდ სოფელში შეგვიფარებია. შენ რას იტყვი, მეგობარო, «ჩვენის დროის რაინდის გამო»—ჩვენის ძველების უკვე მოხარშულ სიტყვასა ამ, ამოდაღებულის ქაფისსა? ამის ავტორი ხომ მესამე დასის წინამძღოლად, ჯარის გამკვლევად ითვლება. მაგრამ ნუ თუ სპირიდონის ის მასხარად აგდება, თითქმის სიძულილი მარტო იმისმა სიგამხდრემ, ღარიბულმა ჩაცმულობამ გამოიწვია ტარიელის მხრივ?.. ამ უკანასკნელის ის მეგობრები, რომელთანაც იგი ასე ტკბილად, მეგობრულად დროს ატარებდა, დავიჯერო ისევე შემკობილნი იყვნენ «სიმდიდრით»?.. ეს მესამე დასის ახალი ინტელიგე-

---

სავით ჰხელავდა ᲭᲓᲦᲔ-კი გაყვითლებულიᲭᲔᲡᲘᲪᲮᲚᲘᲡᲐ ᲚᲘᲢᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲔᲪᲘᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲐ ᲡᲐᲛᲝᲡᲐᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲐ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ

ᲯᲐᲠᲝᲚᲔ, რამდენად მართალია შინაარსი ბ-ნ გრენის ლექციისა. ქართველთა ერის წინაშე ჩვენი ისტორიკოსები მოვალენი არიან ზნეობრივად მიუდგომელად გაარჩიონ ბ-ნ გრენის ლექცია და დაგვარწმუნონ, რომ თამარ მეფე, ეს წმინდა და უმანკო ჭურჭელი ქრისტეს სარწმუნოებისა, ზნეობისა და ნიჭიერებისა, არ იყო ისე დაცემული ზნეობით, როგორც ᲒᲠᲫᲐᲜᲔᲑᲡ ბ-ნი მეცნიერი გრენი თავისს ლექციაში. მოვალენი არიან ჩვენი ისტორიკოსები დაგვარწმუნონ, რომ მეთორმეტე საუკუნეში, როდესაც საქართველო აღყვავდა პოლიტიკურად, ეკონომიურად, გონებრივად და ზნეობრივად მართლა მონებრივ და შეგინებულს მდგომარეობაში არ იმყოფებოდა იგი. შრომა, ბ-ნ გრენის ლექციის კრიტიკულად გარჩევისა რასაკურველია, არ არის ადვილი, მაგრამ ყოველად საჭირო და სასარგებლო-კი იქნება. დროა მოისპოს ცრუ, ტყუილი ცილის-წამება ისეთ სანეტაროდ მოსაგონებელთა ადამიანთა, როგორიც იყო ჩვენთვის, ქართველთათვის, თამარ დედოფალი, რომლის სახელიც ყოველს ქართველს ეხლაც-კი ბაგეზედ აკერია და რომელსაც ყოველთვის კრძალვითა და პატივისცემით იხსენებს.

მღ. ი. შიუკაშვილი

ᲘᲡᲔᲗ ᲗᲐᲛᲐᲠ-ᲛᲔᲤᲘᲡ ᲒᲣᲚ-ᲡᲐᲙᲘᲓᲘᲡ ᲯᲕᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ

(ბ-ნ თედო ჟორდანის პასუხად)

საშინელი უსამართლოება უნდა იყოს, როცა ერთი მხარე გულ-წრფელად აღიარებს სიმართლეს და, მეორეს ჰსურს შეაგდოს სქელს კვამლში ის, რაც მართალია; მაგრამ კვამლი ჰაერში გაქრება და სიმართლე თავს იჩენს.

სწორეთ ასეა, თუ შეუფარდებთ ამას ჩვენს წერილებს, „ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ მე-162 და 166 №№-ში დაბეჭდილს, ცხადად დავინახავთ, რომ მე არა ვარ «მოტყუებული» თამარ-მეფის გულ-საკიდის ჯვარიდგან «ძელი ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘᲡ» ამოღების შესახებ.

ჯვარი არ არის „გატეხილი“, რადგან თქვენი შენიშვნით „იმდენად მჭიდროდ და მკვიდრად ჩატანებულია, რომ მისი ამოღება შეუძლებელია თუ თვით ჯვარი არ გასტეხეს“.

ვიმეორებთ, რომ ჯვარი არ არის გატეხილი და „ძელი ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘ“ კი ამოღებულია...

„მამა კალისტრატე, რომ $6^1/_2$ გოჯიან ჯვარს გვიჩვენებს, ის, რომ ოთალა ძელი ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘ იყოს და მისი დამტკიცება მას შეეძლოს ზედ არწერებით, მაშინ, ხომ ეს დიდებული და მთელი ქრისტიანობისთვის აწყდელი აღმოჩენა იქმნება“.

როგორცა სჩანს, არ მიგიქცევიათ ის ყურადღება, რომლის ღირსიც იყო ის დიდებული სიწმიდე? ამიტომაც თქვენ უწოდეთ მას „უბრალო ჯვარი“! ამას დასძენთ: „არ სცოდნია, თუ რას უწოდებს ჩვენი ეკკლესია, „ძელს ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘ“.

მე კარგა ვიცი მისი ძალა და მნიშვნელობა, რაზედაც ჯვარს ეცვა ბაბილო: «მე ვარ ვენახი ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘ და თქვენ რტონი», მაგრამ ის-კი არ ვიცი, თუ რა საბუთით უწოდებთ „უბრალო ჯვარად“ იმას, რაც საუკუნოებით ცნობილია „ძელად ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲐᲓ“. ამას ცხადად და ნათლად გვიმტკიცებს შემდეგი გარემოება: ა) მიხაკის ფერი, ფრიად კეთილი სურნელება მისი, რომლის წინა პირი ოქროთი მოპენილი და ჩასვენებული; ბ) მისი გარშემო კუთხედ-კუთხედ ამოპენილი ბუდეები, ლადანა ჩასხმული, და ზედ ორმოც-და-თოვრამეტი სხვა-და-სხვა წმიდა ნაწილებია. გ) ლიპარ დადიანისაგან მიწერილია „რომელმან ᲯᲕᲐᲠᲘᲡ მა დიადმინე“. დ) ლევან დადიანისაგანაც, რომელსაც ჭილაძის ქალი ჰყავდა (1640 წ.), ცნობილია: „ᲒᲐᲜᲒᲘᲐᲮᲚᲔᲗᲓᲔ ᲯᲕᲐᲠᲘᲡᲗᲘᲡ ᲮᲐᲢᲘ ᲔᲡᲘ“ და სხვ.

ყოველი ეს საბუთი რას გვიმტკიცებს? თუ არ ᲯᲕᲐᲠᲘᲡᲗᲘᲡ, ე. ი. ძელს ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘᲡ, რაზედაც თვით ქრისტე ᲯᲕᲐᲠᲘ ᲔᲪᲕᲝ?!, მაშასადამე, იმ დროიდგან აქამომდე ცნობილს „ძელს ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘᲡᲐᲓ“ ნუ თუ უბრალო ჯვარი უნდა ვუწოდოთ?!

ამასთან, თქვენ შეუნიშნავად დაგიტოვებიათ ძველის ძველი ორი წმიდა გიორგის ხატი. ერთის მთგანის შესახებ ამბობთ «ᲘᲕᲘᲠᲘᲐᲨᲘ»: „სამწუხაროდ ამ მონასტერში მაშინ ვერ შეენიშნე ერთი შესანიშნავი სიძველით და ზედ-წარწერებით წმიდა გიორგის ხატი, რომელიც ბროსეს მიერ აღწერილია“. ამ ხატზედ უძველესია ის წმიდა გიორგის ხატი, რომელიც შუაზე იღება და ყველას შეჰღაღადებს: გულიდამ ამომაცალეს, ჩემზედა და ყველა აქაურ ხატზედ უძველესის ხელოვნებით წმიდა გიორგის ხატი. არავინ მიეის მოსამართლე, რომ ისევ დამიბრუნონ საუკუნოებით ჩემ უბეში შენახული ხატიო...

ეს მომხდარა 7—8 წლის წინად; ხოლო 1890 წელს ეს ხატი თქვენ როგორ ჰნახეთ, არ ვიცით?

მე-კი, ასე შევნიშნე: „ამაში ესვენა ის უძველესი დროის ხელობის ხატი, რომელსაც მეცნიერებისა და არხეოლოგებისთვის დიდი და უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა, ამის შეურაყველ საბუთად მოვიტანთ თვით ხატის საცავს (დღეს ხოპშია); თუ, რამდენადაც ღირდა ეს ხატი მეცნიერების წინაშე, ამას მიხედა გამოცდილი მხატვარი და, გამოუცდელებისთვის დაუტყუებია, აქამომდე მისი მოქკითხავი პატრონი არავინაა!!“ „ამიტომაც არის, რომ ქართველებს ხელიდგან გვეცლება: წინაპართაგან სისხლით მორწყული ქვეყნის განძი—დიდება, როგორსაც შემდეგი თაობა კეღარ ამოვეს“. (იხ. «ხოპის ისტორიული წყარო» 22—24 გვერდი).

ჩვენს ნათქვამს საზოგადოებამ და სასულიერო მთავრობამ ეჭვის თვალით რომ არ შეხედოს, ვსთხოვთ ამ მონასტრის წინამძღვარს მამა არქიმანდრიტს სვიმეონს, ანუ თვით ეპარქიის კანცელარიის მდივანს, ბ-ნ სოფ. ხაქ. მგალობლიშვილს, რათა თვისის თვალით ინახულოს: ა) თამარ მეფის გულ საკიდის ჯვარიდგან ამოღებულია თუ არა „ძელი ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘ“? ბ) $6^1/_2$ გოჯი სიმაღლე „ძელი ᲯᲔᲛᲨᲐᲠᲘᲢᲘ „ხოპში არის თუ არა? და გ) წინდა გიორგის ხატის გულიდგან ამოღებულია თუ არა ის უძველესი დროის ხატი, რომელიც ყველას ყურადღების ღირსი იყო, როგორც ამას გვიმტკიცებს მისი საცავი.

კალისტრატე

ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘ

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲘᲡ გაზეთები იუწყებიან: ჩინეთისა და იაპონიის ომს ის შედეგი მოჰყვა, რომ ჩინელები ევროპიელებს სდევნიან. შუკუნგში ხალხის ბრბომ ცეცხლი წაუკიდა კათოლიკეთა ეკკლესიას და მისსიონერებსა სცემა. აგრეთვე ქ. ლაქ კანტონში ხალხი დაეცა ამერიკის ერთს მისსიონერს ქალს და მოკვლას უპირებდნენ. ქალი ძლივს გადაარჩინა სიკვდილს ბრიტანიის ფლოტის ერთმა კაპიტანმა.

—

ამ დღეებში გათავდა ინგლისის ფლოტის აღლუმი. გაზეთები იუწყებიან, სახოგადოება ამ აღლუმით კმაყოფილი არ დარჩაო. ეჭვი არ არის, რომ იგივე გაზეთები მოითხოვენ ინგლისის ფლოტი კიდევ გავაძლიეროთო და უფრო სწრაფად სასიარულო გემები მოვუმატოთო.

—

ამ სამის თვის წინად ინგლისის პალატამ დაამტკიცა ბილი იმის შესახებ, რომ ქარხნებში მუშებმა დღეში რვა საათის მეტი არ იმუშავონ. ეხლა პალატამ გადასწყვიტა, ეს ბილი მადნების მუშებსაც შეეხებოდესო, ერთის პროპოზიციაკი, რომ ამ ბილს ძალა ჰქონდეს მხოლოდ ხუთ წლამდე. გარდა ამისა, პალატის ერთს წევრს უთქვამს, საჭიროა ეს ბილი მხოლოდ იმ მადნების მუშებს შეეხებოდეს, საცა თვით მუშების უმრავლესობა მოისურვებსო.

ამ გვარად ინგლისელები მეტად ფრთხილად იქცევიან, რათა შეეძლოთ, ეს ბილი ისევ გაუქმონ, თუ ვინცოცაა სასარგებლო არ გამოდგა.

ამ უკანასკნელ ექვსი-რვა თვის განმავლობაში ბევრ ქარხანაში საცადეს დღეში რვა საათის მუშაობა და ყველგან არ აღმოჩნდა მოსახერხებელი. სჩანს, რომ სხვა-და-სხვა წარმოებისათვის სხვა და სხვა ვადაა საჭირო მუშაობისა.

ᲡᲐᲛᲔᲪᲜᲘᲠᲝ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ

—

მიწის-ძვრა საბერძნეთში. ამას წინად საბერძნეთში მომხდარმა მიწის-ძვრამ ევროპის ლიტერატურაში დაჰბადა მრავალი წერილები და შენიშვნები საბერძნეთის შესახებ. საზოგადოდ, მიწის-ძვრის მხრივ საბერძნეთი ძლიერ საფრთხილო ქვეყანაა. აუარებელი ყურეები, კუნძულეები, მთა, ბარი, ყველა ეს ნათლად ამტკიცებს, რომ ბუნება ამ ქვეყნისა ხშირად იცვლებოდა და ეხლაც იცვლება. ღრმა ხეობა პელოპონესისა და შუა აზიის შორის მდებარე, სწორედ რომ ბუდეა მიწის-ძვრისა. აქ რომ მიწის-ძვრა მოხდება, კარგა შორს მანძილზედ მდებარე ადგილები დაზარალდება ხოლმე. აქ მოხდა მიწის-ძვრა 1861 წ. 26 დეკემბერს და დედა-მიწა გასკდა 13,000 მეტრის სიგძესა და 2 მილლის სიგანეზე. აგრეთვე დიდი მიწის-ძვრა იყო 1887 წელს 4 დეკემბერს და 1888 წელს 10 სექტემბერს (ამ დროს მეხუთედ დაიქცა მთელი ქალაქი ეგეონი). უკანასკნელი მიწის-ძვრა ათინაშიაც-კი იგრძნეს 1889 წ. აღნიშნულ ალაგს რამდენჯერმე მოხდა მიწის-ძვრა, რომელიც იგრძნეს ათინას, პატრასს, მისსოლონგსა და სხვა ქალაქებში.

მეორე ბუდე მიწის-ძვრისა, პელოპონესის დასავლეთ ნაპირასაა, აქაც მეტად ხშირადა ხდება მიწის-ძვრა და ამ დროს ყოველთვის მეტად ზარალდება ახლო მდებარე კუნძულები: კეთალონია, ზანტე და ციკლადები. კეთალონია, მაგალითად, დაქცეულა 1636,1766 და 1867 წლებში. 1867 წელს მიწის-ძვრის გამო წყალმა წალეკა კეთალონია, ზანტე და ციკლადები. 1846 წელს განადგურდა კუნძული კრეტი, 1879 წელს—ზანტე. ამას შემდეგ დედამიწა დიდხანს დამშვიდდა, ხოლო 1886 წლის მიწის ძვრამ გაანადგურა ქალაქი და 256 სოფელი.

რამდენად ხშირია მიწის ძვრა საბერძნეთში, ის გარემოება ამტკიცებს, რომ 1885 წლიდგან 1889 წლამდე სამოცდა-ათჯერ მომხდარა მიწის ძვრა, რასაკვირველია, ყოველთვის ერთ გვარად-კი არ ყოფილა.

უკანასკნელმა მიწის ძვრამაც დიდად დაეზარალა მთელი საბერძნეთი. დაიწყო 21 აპრილს ევბეასა და ლოკრიდაში. ხალკიდა და ევბეა სრულიად დაინგრა. ლიმნასა და კოსტაპოლში დაიქცა მრავალი შენობა; დრაგონას ახლოს მთელი მთა გადმოიქცა და სახლები ქვეშ მოჰყვა. ლოკრიდაში რამდენიმე დაბა დაზარალდა: მოკლული იქმნა 210 კაცი და დაშავდა 150. 27 აპრილს კიდევ იძვრა მიწა. კორინთიონი და ლიმნა დაიქცა.

მესამედ მიწა იძვრა 2 მაისს. მიწის-ძვრა ძლიერ ხშირია აგრედვე კუნძულ სანტორინონზედ, რომელიც სწორედ მიწის ძვრით არის განთქმული.

შესაძლებელია, თუ არა ადამიანისთვის თავიდგან აიცილოს საბერძნეთმა ეს საშინელი უბედურება?.. რა საკვირველია, არა. შესაძლებელია, მხოლოდ ადამიანმა წინადვე შეიტყოს ეს უბედურება და ეცადოს რაიმე ღონისძიება მიიღოს და ამით ხალხი გადაარჩინოს. მეცნიერება, უეჭველია, ოდესმე მიაღწევს ამასაც, მხოლოდ ამ ჟამად კი ვერა გაუწყვიარა.

ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘᲡ ᲬᲕᲠᲘᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

—

პაპმა ნება დართო კათოლიკეთა მღვდლებს ᲒᲣᲚᲛᲐᲮᲐᲚᲓᲐᲗᲘᲡ საარწმუნოსა ამ შემთხვევაში, როცა მღვდლს ძღვერ ეჭირებაო, მაგალ. თუ მამაკაცეთან უნდა წასვლა და სხვ. ამ ნება რთვას პაპმა დასძინა, რომ საცა სამართალია, ᲒᲣᲚᲛᲐᲮᲐᲚᲓᲐᲗᲘᲡ გამომგონებლად უნდა ჩაითვალოს მღვდელი ᲞᲠᲘᲡᲢᲐ, რომელმაც 50 წლის წინად ᲒᲣᲚᲛᲐᲮᲐᲚᲓᲐᲗᲘᲡ მეზობელი მანქანა გამოიგონა სასიარულოდ.

**

ამ ჟამად დეიონის სამეფოსლოში ერთი უცნაური ᲮᲣᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲔᲑᲐ. სამი თვეა რაც უცერად დაქანეს და ᲯᲕᲠᲐᲪ არ გამოღვიძებიან. საოცარი ეს არის, რომ ამ ძილის დროს ეს კაცი კითხვებზედ შესაფერ პასუხს იძლევა დადის, სჯამს, სვამს, ოღონ თავლებს-კი ვერ ხსნილ, თუმცა ეუღლეფენ კარგად ᲭᲚᲔᲥᲡ. თვით ექიმები ᲭᲛᲬᲘᲛᲐᲜᲗ, რომ ეს ᲮᲣᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲔᲑᲐ მშვენიერად კითხულობს ბარიკადგან ასალის ფოსტით მოტანილ ᲬᲘᲜᲗᲔᲑს ამ შემთხვევაშიც-კი, ᲬᲘᲜᲗᲔᲑს რომ წინ კეკრანა ამოფენარნ. ქალაქლადის თამაშობის დროს ᲮᲣᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲔᲑᲐ სცენობს, როგორც თავის ქალაქლადებს, ისე ამისასაც, ᲬᲘᲜᲗᲔᲑᲐ. თუმცა რეკანი ᲬᲔᲠᲐ კითხვა არ იცის, მაგრამ კარგ დეკლამაციებს-კი სწერს, სანდასან ამ ᲮᲣᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲔᲑᲐ სრულიად ᲮᲔᲝᲤᲔᲚᲘᲐ თავისი ენისაა; იგი ᲐᲠᲪ თავის ᲮᲣᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲔᲑᲐᲡᲘᲐ ᲭᲕᲠᲘᲜᲝᲑᲡ. ექიმები დღე და ღამ თავს ᲐᲓᲒᲐᲜᲔᲑᲔᲜ ამ საკვირველს და ᲣᲪᲜᲐᲣᲠᲡ ᲮᲣᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲔᲑᲡ.

ᲒᲐᲡᲐᲠᲗᲝᲜᲚᲘᲗ

ნიდერლანდიის განთქმულ მხატვარ ფონაც გალსთან ერთხელ ვან-დეიკი მივიდა. ვან-დეიკი იმ დროს 22 წლისა იყო, ხოლო გალსი—37 წლისა. ერთმანეთს სრულიად არ იცნობდნენ. ვან დეიკმა თავისი ენობაა არ გამოაცხადა; სთქვა, უცხოელი მდიდარი კაცი ვარ, ჩემი სურათი მინდა დავაბატონო, მხოლოდ იმ პირობით-კი, რომ ძლიერ მალე უნდა იყოს, რადგანაც დღესვე მივდივარო. გალსი იმ წამსვე შეუდგა საქმეს და სურათი დანიშნულ საათზედ ადრე მზად იყო. ვან-დეიკს სურათი მოეწონა, ხოლო გალსის სისწრაფეკი არ გაუკვირდა და ღიმილით უთხრა: „როგორცა ვხედავ, მხატვრობა ისეთი ძნელი საქმე არა ყოფილა, როგორც მე ავაქმედ მეგონა. აბა ეხლა მეცადეთ და თქვენს სურათს დავბატავო და საქმეს შეუდგა კიდეც. გალსმა იმ წამსვე შეამჩნია, რომ ამ უცხოელ კაცს ძლიერ კარგად სცოდნია ხატვა, და ᲮᲔᲝᲤᲔᲚᲘᲐᲠᲓᲐᲗ, ნეტა ვინ უნდა იყოსო, ხოლო როცა ეს მეორე სურათი პირველზედ უფრო მალე მზად იყო, გალსი გადეეხვია უცნობ კაცს და უთხრა „შენ ან თვით სატანა უნდა იყო, ან არა, და—ვან-დეიკ!“

**

Ჯ-ნს ელეონორა დუფეს ეხლახან ᲰᲙᲘᲗᲮᲔᲗ, როგორა ბრძანდებითო.

— მაგდენად არაფრად,—სთქვა დუფემ,—თუმცა ჩემმა ექიმმა მირჩია ფეხით ᲑᲔᲕᲠᲘᲐ იარეო, მაგრამ ᲯᲣᲠ ერთი წყვილი ფეხთსაცმელიც არ გამიკეთებია ამ ექვს კვირაშია.

—ეგ იმიტომ, რომ თქვენ ყველანი ხელის გულზედ გატარებენ.

ᲬᲘᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

—

I

„ᲙᲐᲚᲔᲚᲘᲡ“ მე-29 №-ში დაბეჭდილია ს. ᲬᲘᲪᲘᲡ სამრეკლო სკოლის შესახებ შემდეგი ამბავი: „ᲛᲝᲜᲬᲧᲚᲔᲑᲘᲡᲐ თურმე თანდათან ემატება ამ სკოლის და სწავლის მსურველი ბევრნი ᲠᲠᲘᲐᲜ, მაგრამ რადგან მოთავე კაცება—მზრუნველები ᲠᲠᲘ ᲭᲕᲘᲗ, შენობა უსაერო მდგომარეობაში ჩავარდნილა, დღეს ხვალ თუ ხვალ ᲠᲠ ᲭᲣᲠᲭᲘᲡ სიმკვლე დასძღვეს. კარგი იქნება ᲐᲓᲒᲚᲝᲑᲠᲘᲣ სამღვდელოებამ ᲣᲠᲩᲔᲚᲝᲑᲘᲡ მაქცეთის და პატრონობა გაუწიოს, მაგრამ თურმე ამითაც თავიანთია საქმე სანუგეშოდ ᲠᲠ მიეკუთვნ, რამდენი ხანია მნთუ ᲠᲠ ᲭᲕᲘᲗ და ამის ᲛᲝᲠᲩᲔᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡაც თაკს ᲠᲠ ᲘᲓᲔᲑᲔᲜ“.

როგორც წინამძღვარი ᲐᲓᲒᲚᲝᲑᲠᲘᲣᲠᲘ ᲙᲚᲔᲠᲘᲡᲝᲑᲘᲡ, რომელსაც ᲙᲣᲗᲕᲜᲘᲡ ზემოხსენებული სკოლა, ჩემს მოკლეობას ᲒᲘᲗᲕᲚᲔ ᲒᲐᲛᲝᲪᲮᲐᲓᲐ, რომ ზემოხსენებული ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ სრულიად სიცრუე და მოᲨᲝᲠᲝᲗᲣᲚᲘ. დიდი ხანი ᲠᲠ არის, რაც სკოლისთვის მშვენიერი ᲝᲠᲘ სართულიანი ქვითკირის სახლი ᲐᲜᲐᲒᲣᲚ და ᲯᲔᲠᲐᲒᲘ სავსებით ᲠᲠ მოგვიᲬᲔᲚᲘᲪᲐ და თანდათან ᲙᲘᲛᲝᲗ შეძღებისადაკვარად. ნეტავი ვიცოდეთ, წეკლეს მოამზეთ საადგან მოᲨᲝᲠᲘᲡ: შენობა უსაერო მდგომარეობაშია და მაგე სიძველე დასძღვესო“? ᲐᲮᲚᲝᲑᲗ ᲬᲔᲚᲚᲔ მოამზეს ᲠᲠ ᲯᲣᲜᲐᲕᲡᲐ ამ სკოლის შენობა და ᲐᲜ ᲭᲐᲜᲒᲐᲠ თუᲮᲚᲔᲑᲘᲐ, ამ ორში ერთ-ერთია. ᲯᲔᲠᲐᲕᲔᲚ ᲯᲔᲠ ᲝᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲐ, რომ ამ სკოლის ᲐᲓᲒᲚᲝᲑᲠᲘᲣᲠᲘᲐ სამღვდელოების მზრუნველობა ᲮᲔᲚᲔᲑᲘᲡ და ᲐᲜ ᲭᲔᲚᲔᲑᲝᲗᲣᲚ. თუ ᲐᲡᲣ ᲣᲝᲗᲮᲔᲚᲝᲗ, ᲯᲔᲠᲪ ᲐᲛᲘᲡᲗᲐᲜᲐ შენობა ᲒᲘᲪᲘᲛᲔᲑᲝᲗ. ᲐᲮᲐ სიᲭᲘᲗᲔ ᲔᲠᲗᲝ ᲑᲜᲘᲗ მოამზეს, რამდენს სოფელშია ᲩᲔᲜᲘᲗ ᲐᲛᲘᲡᲗᲐᲜᲐ შენობა სკოლისათვის?..

მნთუ ᲯᲔᲠ ᲐᲛᲝᲣᲠᲩᲘᲗᲐთ; დასასვლელის რიდის ᲠᲠ ᲒᲣᲗᲕᲚᲐ მნთუ და ᲐᲜ რას ნიშნავს ეს სიტეკვები. „თავიანთი

სამქმე სანუგეშოდ არ მიჭვეთოო“? წარიღეს ᲐᲨᲐᲠᲐᲓ ეტყობა, რომ იგი ᲒᲒᲬᲗᲘᲡᲘ ᲐᲛ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘᲡ, რომელსაც თვისგანვე დაწერადისა არა სცოდნია-ᲗᲐ.

წინამძღვარი წეფის ეკლესიისა მღვდელი ლუკა მაღრაძე

II

თქვენის გაზეთის 152 ნომერში დაბეჭდილია სხვათა შორის, „წერილი პარიჟიდგან“ ბაბიდონელისა. ᲐᲥᲔᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲪᲚᲔᲑᲘᲡ უცხოეთის მწერლის ბრიეს შეესხს, რომელიც დიდად სასუარდღეობა. მაგრამ მე კარ გეკეკ ᲠᲝᲒᲝᲠᲘᲡᲐ ᲡᲐᲢᲔᲥᲜᲔᲑᲘᲡ აზრი გამოთქმული ამ შეესის გამო ბ. ბაბიდონელისა და უმორჩილესად გთხოვთ მიეცეთოთ ჩემს კითხვებზედ. ᲐᲥᲢᲝᲠᲘ, სხვათა შორის, ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ:—ᲗᲐᲗ. სი ქალი და კაცი ასდა ᲥᲔᲚᲓᲐ, რომელიც სწავლა დაუმთავრებია, მაგრამ შესაფერი ადგილი-კი ამ განათლებულის ასოლგზდოობისათვის არსად არისო და მიზეზი ამ კეთილ მდგომარეობისა, ის პოლიტეკო-ეკონომიური კანონია, რომელიც ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ:— რაც საჭიროა ამიზედ მეტი არ უნდა იყოს მოწოდებულიო, თორემ გასაკვლი არ ექნებაო და თან დასძენს, რომ ᲐᲥᲢᲝᲠᲘ ეს აზრი აქვს გატარებული შეესშიო. ᲐᲐ, ᲑᲐᲢᲝᲜᲔᲑᲘ, ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ კარ მიემხედრეთ მე, რომ რაზედ ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ ᲬᲘᲠᲔᲚᲘᲡ ᲐᲥᲢᲝᲠᲘ ამ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ: ,,რაც საჭიროა ამიზედ მეტი არ უნდა იყოს მოწოდებულიო“,—თუ ᲐᲛᲘᲖᲔᲓ, რომ ᲒᲔᲓᲘᲗ რუსსესთვის იყო საჭირო თავიანთებურად პატიოსნად აღზრდილი ᲛᲨᲠᲝᲛᲔᲚᲘ ქალი და მეტი არ, ეს ჩემს აზრით ასე არა მგონია. რადგანაც ,,ᲔᲓᲔᲚᲘᲐ“-მ გახიზრასა დასმარებოდა მამის მეურნეობაში ცხოვრების გასაუმჯობესებლად, მაშინ რომ ,,ᲔᲓᲔᲚᲘᲐ“ ᲪᲮᲝᲕᲠᲘᲡ ᲙᲐᲠᲓᲘᲐᲚᲘᲡ ᲞᲝᲠᲝᲛᲢᲘᲐᲜᲘ ᲘᲛᲘᲡᲐ ᲛᲐᲛᲘᲡ ᲮᲚᲘᲗ ᲐᲠ ᲐᲬᲘᲠᲐᲓᲔᲑᲓᲐ? ᲡᲐᲛᲐᲒᲘᲠᲝᲓ ᲐᲡᲐᲠᲒᲣᲚᲔᲑᲓᲐ კიდევ და ნუ თუ ეს საჭირო არ იქსებოდა რუსსესთვის და მეტი იქნებოდა? ᲐᲥᲢᲝᲠᲘ თუმცა ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ, რომ: არც ერთი ის, რაც ქალმა ᲣᲠᲩᲘᲐ მამას, საფუძლიან და სამდეგიდ ცოდნაზე არ იყო დამყარებულიო, მაგრამ ეკეტა ზემოთ ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ, რომ საფუძლიანი ცოდნა აქვს მეურნეობისაო. ᲔᲡᲔᲗ ᲙᲐᲠ ᲒᲐᲛᲝᲒᲐᲡ, ᲙᲐᲠ ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ, საფუძვლიანი ცოდნა აქვსო, და შერე—არაო. ᲐᲐ ამ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ ᲐᲡᲘᲡᲘᲡ კითხულობ თქვენებს, ᲔᲡᲔ ᲘᲒᲘ რა აზრით ᲐᲛᲑᲝᲜᲡ ᲐᲥᲢᲝᲠᲘ ᲬᲘᲠᲔᲓᲐᲡ: 1, რაც საჭიროა ამიზედ მეტი არ უნდა იყოს მოწოდებულიო; 2, საფუძვლიანი ცოდნა აქვს და არა აქვსო. დიდად საინტერესოა გაკეთება ამ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡ ᲛᲜᲘᲨᲕᲜᲚᲝᲑᲐ და იმედი მაქვს თუ შესაძლებელია გამაგებინებთ.

ბარბარე ვლადიმერის ასული ხერხეულიძე

ᲞᲐᲡᲣᲮᲘ Ბ-ᲜᲚ ᲑᲐᲠᲑᲐᲠᲔ ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲘᲠᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘ ᲮᲔᲠᲮᲔᲣᲚᲘᲫᲘᲡᲐᲡ

—

ვაკმაყოფილებთ თქვენს სურვილს და ᲕᲔᲪᲓᲔᲑᲘᲗ განვმარტოთ ჩვენი პარიეული კორესპონდენტის აზრი ისე, როგორც ჩვენ გვიგეთ.

როდესაც ავტორი ამბობს: „რაც საჭიროა, იმაზედ მეტი არ უნდა იყოს მიწოდებული, თორემ გასაკვლი საგანს არ ᲥᲔᲚᲔᲑᲐᲝ“, ეს ამ შემთხვევაში იმასა ნიშნავს, რომ რუსეთ ქალი საქალბატონოდ-კი არ უნდა გაეზარდათ, არამედ ისეთ უბრალო შრომის ამტან დედაკაცად, რომელიც დაეხმარებოდა ოჯახს, შემწეობას აღმოუჩენდა ღარიბ დედ-მამას. ამის ნაცვლად საქალბატონოდ პანსიონში აღზრდილმა რუსემ, რაკი მთავრობისაგან თანამდებობა ვერ იშოვა, ვიღასაც ოჯახში გამოდგა და ვერ იშოვა იმიტომ, რომ თითოეულ აგილზედ დღეს ოცი და ორმოცი კანდიდატია ყველგან. ცხადია ამდენს მსურველთა შორის მხოლოდ ერთს ეღირსება ადგილი და დანაშთენნი უნდა წავიდნენ ბედის საძებნელად... მაგრამ ხშირად თავის შესაფერ საქმეს ისეთი „დიპლომიანი“ ადამიანი, როგორიც არის გლეხის რუსეს ქალი, ვერსად ვერ შოულობს და იძულებულია ისევ სახლში დაბრუნდეს.

მერე რას აკეთებს ეს განათლებული ქალი თავისს მამის სახლში? ეხმარება რასმეს ოჯახს? შემოაქვს რაიმე სასარგებლო ცოდნა სახლში? უმსუბუქებს მოხუცებულს შვილებს ცხოვრებას?—არა! ვერც ერთს ამას პანსიონში აღზრდილი გლეხის ასული ვეღარ ახერხებს და, ის ცოდნა გეოგრაფიისა, ისტორიისა, კატეხიზმოსი, მათემატიკისა და სხ. სრულიად გამოუსადეგარი რჩება ამ საბრალოს.

ბოლოს და ბოლოს დედ-მამას თავის ქალისა ვერა გაუგიათ-რა, და ქალს დედ-მამისა. სამწუხაროდ სკოლამ ესენი ერთმანეთს სრულიად დაშორა და გასწყვიტა ის კავშირი, რომელიც ასეთ მახლობელ ნათესავთა შორის უნდა არსებობდეს!

აი, ბატონო, სწორედ ამ სურათამა, რომელიც წარმოუდგენია თვალწინ ჩვენს კორესპონდენტს ათქმევინა უთუოდ ის აზრი, რომელიც შექმნილა თქვენს წერილის მიხეზად.

ახლანდელი სკოლები რომ ისე იყოს მოწყობილი, რომ თუ „საბატონო“ საქმეში ვერ იშოვნის კაცი ადგილს, იმას უბრალო „საგლეხო“ საქმეც შეეძლოს და ამის გამო უბედურად არ გრძნობდეს თავისს თავს, მაშინ ისეთს უბედურს შემთხვევას ვეღარ შეეხვდებოდით, როგორც ზევით დასახელებულს მაგალითშია გამოსახული.

ეს ამბავი მომგონებს მე ერთს მოსწრებულს სიტყვას, რომელიც ერთ ნადიმზე გავიგონე კარგა ხანია: ძასპინძელს მრავალი სტუმარი ჰყავდა მოწვეული. დასხდნენ სადილად, შეიქნა სმა და სადღეგრძელოები... ტოლუმბაში ვისაც-კი დაღლილავდა, ყველას,— თუ ძაძა-კაცი იყო, ასე ეტყოდა ბოლოს: «ღმერთმა შენი დეხეოლობა მაჩვენოსო».

ღალიცა ერთი, ორი, სამი, ათი... ამ დროს წამოდგა ერთი მოხუცებული კაცი და ასე უთხრა ღეხეოლობის თაყვანის-მცემელს ტოლუმბაშს: „კაცო, ამდენ ღეხეოლებს ერთი ᲙᲐᲠᲘᲡ კაცი ადარ უნდაო?“ საერთო სიცილი მოჰყვა ამ მოსწრებულს სიტყვას და იმ ღღიდგან ჩვენ ტოლუმბაშს ღეხეოლობა აღარავისთვის არ უსურვებია. სწორედ ამ ახირებულს ამბავს ჰგავს ახლანდელი მდგომარეობა, ᲔᲢᲚᲔᲠᲔ ᲩᲕᲔᲜᲨᲘ.

ჩვენ ყველას ღეხეოლობა და დიდ კაცობა გვინდა და ის-კი გვავიწყდება, რომ ᲠᲐᲕᲐᲚᲘ ᲓᲔᲮᲔᲝᲚᲝᲑᲐ, მრავალი ᲓᲐᲢᲝᲜᲘ თავისთავად ვერც ომს ᲛᲝᲘᲒᲝᲑᲔᲗ და ვერც ოჯახს ᲐᲐᲬᲛᲔᲜᲔᲑᲔ... აღზრდის და ᲐᲘᲠᲘ დასკოლაც ისეთი უნდა, რომ ყოველს მდგომარეობას შეეფარდოს ადამიანი, არსად უბედურად არ გრძნობდეს თავს მაგრამ ასეთი აღზრდა და სკოლა-კი, საუბედუროდ, ᲐᲠᲐ თუ ჩვენში, იქაც არ არის ᲯᲔᲠ, სადაც სწარმოებს ჩვენს კორესპონდენტისაგან აწერილი დრამა.

დასასრულ მოგახსენებთ იმის პასუხსაც, რასაც გაუკვირვებიხართ. კითხულობთ: ეს როგორ არის, რომ ზევით სწერია, რუსეს ქალს საფუძვლიანი ცოდნა აქვსო და შემდეგ სწერია—არაფერი არ იცისო; რომელი აზრი არის მართალი?

ავტორი, როგორც შეხედავდით, განგებ სვამს სიტყვას „საფუძვლიანს“ ფრჩხილებში, რომ გაგებინოს მკითხველს ფასი ამ გვარის საფუძვლიანობისა... ამას გარდა მთელის მოთხრობილის ამბიდან სჩანს, რომ საბრალო ქალმა არაფერი საფუძვლიანად არ იცის და მთელი იმისი უბედურებაც ეს არის.

მეველე

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲥᲔᲠᲘᲛᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
ᲔᲥᲘᲛᲘᲡ ᲜᲐᲒᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘᲡᲐ
(ᲙᲣᲪᲮᲘᲐᲨᲘ, ᲙᲐᲠᲜᲘᲪᲝᲕᲘᲡ ᲫᲔᲒᲚᲘᲡ ᲞᲘᲠᲓᲐᲗᲐ)
ᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲝᲗ ᲘᲦᲔᲑᲔᲜ ᲧᲝᲕᲔᲚᲓᲦᲔ, ᲙᲕᲘᲠᲐ ᲓᲦᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲠᲓᲐ.

ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ:

Ბ. Ა. ᲜᲐᲒᲐᲡᲘᲐᲜᲘ, 11—12 ᲡᲐᲐᲗᲘᲐᲜᲘ, ᲡᲘᲜᲐᲛᲘᲡ, ᲡᲘᲜᲐᲛᲘᲡ ᲡᲘᲠᲘᲗ ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲡᲐᲮᲘᲠᲣᲠᲒᲘᲝ ᲕᲔᲜᲔᲠᲘᲠᲘᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲘᲣᲘᲚᲔᲑᲘᲡ.

Გ. Მ. ᲩᲘᲥᲝᲕᲐᲜᲘ, 9—10 ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲗᲕᲐᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲜᲔᲠᲒᲘᲡᲘᲡ—ᲥᲐᲠᲗᲘᲡ ᲥᲐᲕᲘᲚᲔᲑᲘᲡ.

Დ. Გ. ᲠᲣᲓᲖᲘᲜᲡᲙᲘ, 10—11 ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ, ᲑᲐᲕᲨᲕᲘᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲓᲔᲓᲐᲗᲐ ᲡᲥᲔᲚᲘᲡᲐ.

Ო. ᲤᲚ. ᲑᲠᲝᲢᲩᲘᲜᲡᲙᲘᲡ, 11½—12½ ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲧᲣᲠᲜᲘᲡ, ᲧᲔᲚᲘᲡ, ᲪᲮᲝᲕᲠᲘᲡ ᲓᲐ ᲒᲣᲚ-ᲛᲙᲔᲠᲓᲘᲡ.

ᲥᲐᲛᲐ ᲥᲐᲚᲘ Ს. Მ. ᲢᲣᲠᲜᲘᲜᲝᲕᲐ. 12½—1 ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ. ᲓᲔᲓᲐᲗᲐ ᲡᲥᲔᲚᲘᲡᲐ.

Ა. Ზ. ᲙᲐᲠᲐᲯᲔᲢᲝᲕᲘᲜᲘ, 1—1½ ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲑᲐᲕᲨᲕᲘᲗᲘᲡᲐ.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲜᲗᲘᲡ:

Ა. ᲒᲣᲠᲒᲔᲜᲘ, 6—7 ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲕᲔᲠᲔᲠᲘᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ.

Ბ. Ა. ᲜᲐᲒᲐᲡᲘᲐᲜᲘ, 7—7½ ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ.

Გ. Ო. ᲤᲐᲠᲜᲚᲘᲜᲒᲘᲡᲐ, 7—7½ ᲡᲐᲐᲗ. ᲡᲜᲔᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ: ᲧᲣᲠᲘᲡᲐ, ᲧᲔᲚᲘᲡᲐ, ᲓᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲘᲡᲐ, ᲝᲠᲘ ᲛᲐᲒᲘᲗᲝᲜᲘᲗᲘ, ᲝᲗᲮᲘ ᲛᲐᲒᲘᲗᲝᲜᲘᲗᲘ ᲓᲐ ᲞᲐᲠᲐᲚᲘᲙᲝᲜᲘᲗᲘ.

რჩევა-დარიგების და რეცეპტის დაწერა ფასი ათი შაური; ფასი კოსმეტიკების და ოპერაციებისათვის—ᲫᲘᲠᲘᲗᲐᲒᲘᲗᲘ. ᲡᲐᲣᲙᲘᲗᲮᲘᲡ ᲚᲘᲡᲘ ᲡᲐᲧᲝᲚᲘᲪᲐ ᲐᲥᲕᲡ ᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲝᲛᲐᲜᲘᲗᲘᲡ.

ᲓᲐᲠᲓᲙᲔᲢᲝᲠᲘ ᲡᲐᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲝ ᲓᲝᲥᲢᲝᲠᲘ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲘᲡᲐ ᲜᲐᲒᲐᲡᲘᲐᲜᲘ.

(557—1467)

ᲔᲛᲞᲔᲠᲝᲠᲘ ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ ᲘᲛᲞ. Ი ᲡᲐᲛᲝᲓ.
ᲛᲝᲜᲐᲠᲥᲘᲡᲢᲘ
ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲞᲝᲡᲢᲔᲑᲘᲡᲐ
ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲤᲘᲜᲐᲜᲡᲗᲐ
ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲡᲐᲒᲐᲠᲗᲝ
ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ ᲛᲝᲜᲐᲠᲥᲘᲡ